

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Львівський національний університет імені Івана Франка

***Анотація.** Досліджено проблеми управління фінансами територіального розвитку в сучасних умовах. Запропоновано заходи, спрямовані на усунення цих проблем та підвищення ефективності управління фінансами територіального розвитку.*

Ключові слова: управління фінансами, територіальний розвиток, фінансовий потенціал, національне багатство.

PROBLEMS OF FINANCIAL MANAGEMENT OF TERRITORIES DEVELOPMENT

***Abstract.** The problems of territories development finance management in modern conditions are investigated. Measures aimed at eliminating these problems and improving the efficiency of territorial development finance management are proposed.*

Keywords: financial management, territorial development, financial potential, national wealth.

Ефективному стратегічному розвитку територій сприяє оптимізація системи управління в контексті виявлення можливих резервів розширення ресурсної бази крізь призму забезпечення їх фінансової незалежності. Адже фінансовий потенціал території є резервним потенціалом її зростання в перспективі, хоча в деяких випадках може зменшувати обсяг національного багатства через відплив капіталу за кордон, здійснення платежів за допомогою фіктивних операцій з цінними паперами тощо. Водночас розгортання світової валютно-фінансової кризи, підкріпленої розбалансуванням системи світової безпеки створює необхідність пристосування до нових умов невизначеності та потреби формування фінансової подушки безпеки щодо забезпечення перспектив розвитку територій.

В сучасних умовах посилення інтеграційних та глобалізаційних процесів, необхідності забезпечення довгострокового динамізму та якості економічного розвитку, дотримання вимог національної економічної безпеки, посилюються ризики втрати і внаслідок цього докорінної зміни структури фінансового національного багатства України.

Вказані обставини визначають особливу актуальність думки професора С. М. Злупка про небезпеку формування в межах держави територіальних утворень, сприяння їх економічній самостійності “у країнах із несформованою національною економікою та несконсолідованою суспільністю”[1, с. 12], адже це може підірвати економічний суверенітет та національну безпеку держави.

Водночас нові випробування щодо поширення коронавірусної інфекції, застосування карантинних обмежень сприяли поглибленню цифровізації економіки територій, реформуванню інфраструктурних секторів, що дозволило підняти їх технічний рівень, якість обслуговування населення, залучити додаткові фінансові ресурси та створити прозоріші умови для перебігу інноваційно-інвестиційних процесів.

В сучасних умовах низький рівень внутрішніх і зовнішніх інвестицій у розвиток територій, фінансова криза, незадовільний стан торговельного балансу країни, забруднення навколишнього природного середовища, зовнішній борг України – це ті чинники, які свідчать про недофінансування економіки територіальних громад, тому потрібно приділяти значну увагу структурі іноземного капіталу, що надходить у країну та збільшувати частку прямих іноземних інвестицій, що є показником тривалого зацікавлення зовнішніх інвесторів у територіальному розвитку.

Зараз, як ніколи, потрібно відновити коротко-, середньо- та довгострокове прогнозування та стратегічне планування фінансових відносин, адже держава повинна ефективно виконувати свої функції, а також визначати пріоритетні напрямки, за якими розробляти державні та територіальні цільові програми розвитку; відновити стійкість гривні та зменшити інфляцію; здійснювати державну підтримку впровадження фінансових інструментів розвитку високотехнологічного експорту і т.д.

Механізми подолання кризового деструктивного впливу мають бути індивідуалізовані для кожної території держави. За даними департаменту фінансів ЛОДА розмір індексу податкоспроможності у 2022 р. для Львівської області становить 1,028, що свідчить про її самодостатність та відсутність потреби у наданні базової та реверсної дотацій від держави. Треба зазначити, що Львівщина за цим показником посіла сьоме місце в загальноукраїнському рейтингу після Дніпропетровської, Київської, Полтавської, Запорізької, Миколаївської та Харківської областей [2].

Отже, на нашу думку, глобальною довгостроковою перспективою кожної території є підвищення її самодостатності, яка може бути забезпечена лише шляхом розширеного відтворення усіх параметрів системи національного багатства, зокрема фінансового. Тому потрібно створити умови для фінансово-економічного розвитку усіх територій держави на засадах ефективної інноваційно-інвестиційної моделі, розбудовувати внутрішні фінансові ринки територій, стабілізувати курс національної валюти, зміцнювати конкурентоспроможність територій через побудову міцного партнерства з іншими державами, покращувати рівень життя населення територіальних громад, долати інформаційний вакуум шляхом переведення даних в цифровий вигляд для здійснення більш ефективної комунікації та інформаційно-просвітницької діяльності громад, проводити раціональну фінансово-економічну політику держави та досягти зменшення зовнішнього боргу, удосконалення вітчизняного законодавства, і прогнозування можливих ризиків екзогенного та ендогенного характеру на параметри системи фінансової безпеки територій, що призведе до системного результату їх оптимізації та створення дієвих управлінських механізмів інтелектуального і фінансового забезпечення реалізації пріоритетів збалансованого інноваційного територіального розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Злупко С. Основи регіонології : навчально-методичний посібник. Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2011. 234 с.
2. Індекс податкоспроможності місцевих бюджетів Львівщини – один з найвищих в Україні. Дані департаменту фінансів ЛОДА. URL : <https://loda.gov.ua/news?id=61514>.

Квак Марія Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки України, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, e-mail: mariya.kvak@lnu.edu.ua

Kvak Mariia Vitaliivna, Candidate of Sciences (Economics), Associate professor, Associate Professor of the Economic Department of Ukraine, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, e-mail: mariya.kvak@lnu.edu.ua